

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Hjemmeside: <http://fm-aa.stat.no> E-post: postmottak@fm-aa.stat.no

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep

0030 OSLO

Deres ref.
2002-458-1 K/Thg/tla

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 02 / 01226 /ACA
Ark. nr. 450

Dato
26.06.2002

HØRING AV NOU 2002:1 FORTID FORMER FRAMTID

Det vises til departementets oversendelse av 28.02.02 av NOU 2002:1 Fortid former framtid – Utfordringer i en ny kulturminnepolitikk.
Fylkesmannen i Aust-Agder har følgende kommentarer til utredningen.

Verdigrunnet

Utredningen gir en samlet og meningsfylt framstilling av mål, strategier og innsatsområder i norsk kulturminnepolitikk. Etter fylkesmannens mening er det verdimessegrunnet, slik det er presentert i kapitlene 2 og 3, et godt utgangspunkt for en ny og framtidsrettet kulturminnepolitikk. Muligheter og begrensninger er tydeliggjort, og utredningen gir en dekkende gjennomgang av de begrensninger og utfordringer som ligger i dagens lovverk og samarbeidsformer, samtidig som den peker framover mot større vektlegging av dialog og medvirkning.

Trusler og muligheter

De største truslene innen kulturminnepolitikken er manglende oppmerksomhet og engasjement fra alle aktører, både når det gjelder ressurser og bruk. Mulighetene ligger i større lokalt engasjement og økt bevisstgjøring om å kunne utnytte kulturminnene positivt, både i kunnskapsutvikling, i kulturformidling og i verdiskaping. Det er viktig å utvikle klare retningslinjer både i forhold til prioritering og i forhold til begrunnelser. Ikke alt kan tas vare på; og begrunnelsene for at noe prioriteres, må forstås av alle parter.

For å legge til rette for aktiv bruk og ivaretagelse av mangfoldet i kulturarven, er det nødvendig med et konstruktivt samspill mellom fagmyndigheter, eiere og brukere. Det må være miljøer som sikrer og viderefører kompetanse og fagkunnskap, men det må også være rom for helhetsvurderinger som inkluderer lokal kultur og lokal bruk. Det er viktig å trekke skoler, barnehager, museer, næringsliv og organisasjoner med i bevisstgjøringen om kulturminner og kulturmiljø som positive, verdiskapende ressurser for lokalmiljøet.

Fylkesmannen støtter forslaget om en fornyet kulturminnelov, samtidig som det understrekes at Plan- og bygningsloven blir et virkemiddel i enda mer aktiv bruk på dette området enn tilfellet er i dag. Det er særdeles viktig at forhold som berører kulturminner og kulturmiljøer kommer tidlig med i planprosessen, og at kommunene faglig sett er enda bedre i stand til å håndtere disse sakene slik at større konflikter kan unngås. Fylkesmannen støtter forslaget om en bedre rolleavklaring i forhold til Sametinget når det gjelder samiske kulturminner.

Fylkesmannen støtter forslaget om et Kulturminnefond som et supplement til statlige tilskudd. Dette kan bidra positivt til et større lokalt engasjement.

Kommunenes ansvar

Også i forvaltningen av kulturminner og kulturmiljø er det nødvendig med partnerskapstenking. Det er en klar parallell her til den tenkingen som nå ligger til grunn for regional utvikling og kommunale og regionale planprosesser. I tråd med Regjeringens argumentasjon i St.meld nr 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå, er det viktig å legge ansvaret for lokale oppgaver i større grad til kommunene. Men det er en forutsetning at kommunene både faglig og ressursmessig er i stand til å løse sine oppgaver. Fylkesmannen vil spesielt framheve de forutsetninger som Kulturminneutvalget har satt for dette (jfr side 107 i NOU 2002:1):

- roller og ansvar må klargjøres
- kommunene må sikres tilgang på kompetanse
- kommunene må sikres tilgang på økonomiske ressurser
- det må legges til rette for nettverksbygging og partnerskap eller samarbeid
- arbeidsdeling og samarbeid kommunene imellom – interkommunalt samarbeid.

Samtidig må det sikres kompetanse og godt faglig miljø både sentralt og regionalt, slik at ikke minst veiledningen kan fungere tilfredsstillende.

Helhetlig regional miljøforvaltning

Fylkesmannen vil understreke Kulturminneutvalgets vurdering av behovet for å sette kulturminnene og kulturmiljøene inn i en helhetlig miljøsammenheng. "En organisatorisk samling av hele kulturminne-, miljø- og landbruksforvaltningen på fylkesnivå gir nye muligheter" (jfr side 107 i NOU 2002:1). En er klar over at det strukturelle grunnlaget da utvalget leverte sin utredning, var at kulturminne-, miljø- og landbruksforvaltningen skulle samles i fylkeskommunen. Det er også grunn til å vise til Oppgavefordelingsutvalgets innstilling (NOU 2000:22) hvor fordelene ved en samling av hele den regionale miljøforvaltningen på tilsvarende måte ble framhevet.

Selv om Stortinget i mellomtiden har endret sitt syn på den organisatoriske forankringen av regional miljøforvaltning, svekkes ikke begrunnelsen for å samle også kulturminneforvaltningen med den øvrige miljøforvaltningen regionalt. Ut fra de prinsippene som Stortinget i juni 2002 sluttet seg til fra St.meld nr 19 (2001-2002) om oppgavefordeling og om at myndighetsoppgaver av overkommunal karakter ikke skal legges til fylkeskommunen, men til fylkesmannen eller andre statlige organer, og ut fra de regionale kulturminneoppgavenes karakter, er det eneste riktige at den framtidige regionale kulturminneforvaltningen overføres til fylkesmannsembetene. Dette vil gi et bedre kompetansemiljø regionalt, noe som vil styrke mulighetene for god veiledning av kommuner, eiere og brukere. En helhetlig regional miljøforvaltning vil dessuten gi et langt bedre grunnlag for god dialog og samordnete prosesser.

Med hilsen

Aud Castberg
seniorrådgiver
e.f.